

Силабус
навчальної дисципліни
Педагогіка загальна та спеціальна
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма «Логопедія. Спеціальна психологія»
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Спеціалізація 016.01 Логопедія
Галузь знань 01 Освіта
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач	Мицик Ганна Михайлівна, к.пед.н., доцент кафедри прикладної психології та логопедії Ревуцька Олена Володимирівна, к.пед.н., доцент кафедри прикладної психології та логопедії
Посилання на сайт	-
Контактний тел.	+380508520721 (Telegram) +380 66 253 2854 (Telegram)
E-mail викладача:	kolibri07s@ukr.net evutskaya.helena@gmail.com
Графік консультацій	вівторок та четвер: 14.00-16.00 (Мицик Ганна Михайлівна) вівторок та четвер: 14.00-16.00 (Ревуцька Олена Володимирівна)

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

для денної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	звітність
4/120	20	20	80	залік
4/120	20	20	80	екзамен

для заочної форми навчання

Кількість кредитів/ годин	Лекції (годин)	Практичні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	звітність
4/120	6	4	110	залік
4/120	6	4	110	екзамен

Семестр: осінній/весняний

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: навчання, виховання, освітній процес, розвиток особистості, особи з особливими освітніми потребами.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка загальна та спеціальна» є: отримання фундаментальних знань та практичних навичок у галузі загальної і спеціальної педагогіки, що дозволять здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ефективно працювати з особами з особливими освітніми потребами, приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень та ціннісних орієнтирів нашої держави.

Предметом цієї дисципліни є вивчення історії становлення і розвитку педагогіки як науки, основ теорії і практики навчання та виховання, структури та організації освітнього процесу, закономірностей розвитку людської особистості, індивідуальних особливостей дітей різних вікових груп, методів та засобів навчання і виховання, видів порушень фізичного і розумового розвитку дітей, розгляд питань пов'язаних з побудовою компенсаторно-корекційного навчання і виховання, організації допомоги і системи спеціальних закладів для дітей з особливостями психофізичного розвитку в Україні.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН4. Застосовувати для розв'язування складних задач спеціальної освіти сучасні методи діагностики психофізичного розвитку дітей, критично оцінювати достовірність одержаних результатів оцінювання, з'ясувати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей.

РН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РНУ20. Застосовувати у професійній діяльності знання про основні механізми спрямованої соціалізації людини, навчання та виховання, закономірності та особливості розвитку моторики, мови в онто- та дизонтогенезі задля забезпечення ефективної корекційної роботи з особами з особливими освітніми потребами.

Зміст курсу:

Модуль 1. Загальні основи педагогіки.

Тема 1. Педагогіка як наука, об'єкт, предмет, функції та її завдання.

Педагогіка – наука про виховання. Об'єкт, предмет, функції і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогічної науки з іншими науками. Поняття про методологію педагогіки і її рівні. Філософські основи педагогіки. Конкретно-методологічні принципи педагогічних досліджень. Організація педагогічного дослідження. Система методів і методика педагогічного дослідження.

Тема 2. Загальні закономірності розвитку особистості.

Поняття «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток. Вплив середовища на розвиток особистості. Розвиток, виховання і формування особистості. Діяльність як фактор розвитку. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку. Вікова періодизація. Врахування індивідуальних особливостей.

Модуль 2. Педагогічний процес та використання інновацій в освіті.

Тема 3. Цілісність педагогічного процесу.

Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу: елементи та їх характеристика. Фактори, що впливають на цілісність педагогічного процесу. Ієрархія цілей у педагогіці. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Тема 4. Інновації в педагогіці.

Поняття інновації. Типи інновацій в освіті. Інноваційна та гуманістична педагогіка. Переваги використання інновацій в освіті. Виклики та перешкоди при впровадженні інновацій в освіті. Роль вчителя у використанні інновацій в освіті. Перспективи розвитку інновацій в освіті.

Модуль 3. Дидактика як педагогічна теорія навчання.

Тема 5. Дидактика як теорія освіти і навчання.

Загальне поняття про дидактику. Предмет і завдання дидактики. Основні дидактичні концепції. Становлення сучасної дидактичної системи. Процес навчання як цілісна система. Поняття процесу навчання, його структура. Функції процесу навчання. Структура діяльності вчителя в освітньому процесі. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання. Діяльність учителя і учня в різних видах навчання.

Тема 6. Загальні принципи, методи та засоби навчання.

Принципи навчання як дидактична категорія. Закони і закономірності навчання. Характеристика принципів навчання. Загальні методи навчання. Поняття про методи навчання. Класифікація методів навчання: методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання навчальної діяльності учнів у процесі навчання; контролю і самоконтролю в навчанні. Проблема оптимального вибору методів навчання. Поняття засобів навчання та їх класифікація.

Модуль 4. Організаційні форми навчання та сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень.

Тема 7. Організаційні форми навчання.

Поняття про форми організації навчального процесу в закладах освіти. Функції форм навчання. Форми організації навчання та їх розвиток у дидактиці. Форми організації навчання в закладі дошкільної освіти. Форми організації навчання в закладі загальної середньої освіти. Урок – основна форма організації навчання в школі. Позаурочні форми навчання.

Тема 8. Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень.

Суть контролю навчання як дидактичного поняття. Методи і форми контролю. Стратегії оцінювання. Види оцінювання. Формувальне оцінювання (або оцінювання для навчання). Порівняння формувального та традиційного (підсумкового) оцінювання. Переваги формувального оцінювання. Методи оцінювання. Рефлексія та взаємооцінювання. Диференційоване навчання: рівні диференціації, навчання обдарованих дітей, проблема освітніх труднощів у навчанні.

Модуль 5. Теоретичні засади виховання.

Тема 9. Проблема мети і завдань виховання.

Виховання як педагогічне явище. Сутність і зміст процесу виховання. Закономірності, рушійні сили і принципи виховання. Напрями виховання. Суспільна спрямованість виховання. Зв'язок виховання з життям, працею. Опора на позитивне у дитини. Гуманізація виховання. Індивідуальний підхід. Єдність виховних впливів.

Тема 10. Загальні методи, прийоми і засоби виховного впливу на особистість.

Поняття про сутність методів, прийомів і засобів виховання. Умови, що визначають вибір методів виховання. Класифікація методів виховання. Методи формування свідомості особистості, або методи переконань. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання. Система засобів виховання. Засоби всебічного розвитку особистості. Взаємозв'язок методів і засобів виховання.

Модуль 6. Теоретичні засади виховання.

Тема 11. Форми організації виховного процесу.

Технологія виховання. Педагогічна майстерність, етика і такт. Загальна характеристика форм виховання та їх класифікація. Основні дії педагога при організації виховного процесу. Вибір форм виховання.

Тема 12. Виховання особистості в колективі.

Поняття колективу і його види. Дитячий виховний колектив, його основні аспекти. Структура виховного колективу в школі. Найважливіші педагогічні функції, стадії і перспективи розвитку виховного учнівського колективу. Методичні основи виховання учнівського колективу. Самодіяльні групи і «неформальні» об'єднання.

Модуль 7. Виховання – як чинник соціалізації.

Тема 13. Основи сімейного виховання.

Сім'я як соціально-педагогічне середовище. Особливості і перспективи розвитку сучасної сім'ї. Вплив атмосфери сімейного життя на процес і результат виховання особистості. Взаємозв'язок закладу освіти та вчителів з сім'єю дитини. Форми та методи роботи вчителя з батьками учнів та вихованців.

Тема 14. Основи національного виховання.

Сутність і особливості національного виховання. Принципи національного виховання. Національне виховання як фактор цілісного формування особистості. Основні напрями національного виховання. Система безперервного національного виховання. Основні шляхи реалізації національного виховання.

Модуль 8. Теоретичні засади педагогічного менеджменту.

Тема 15. Педагогічний менеджмент.

Педагогічний менеджмент як теорія і практика управління освітніми системами. Стан і тенденції розвитку системи освіти у сучасному суспільстві. Сутність, мета та особливості управління освітою. Основні принципи системи управління освітою.

Тема 16. Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу в закладах освіти.

Закон «Про освіту». Основні положення Законів «Про дошкільну освіту» та «Про повну загальну середню освіту». Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Постанови Кабінет Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» та «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах освіти».

Змістовий модуль 9. Спеціальна педагогіка як галузь наукового знання.

Тема 17. Предмет, завдання спеціальної педагогіки.

Об'єкт, предмет, мета й завдання спеціальної педагогіки. Категоріально-понятійний апарат спеціальної педагогіки. Галузі спеціальної педагогіки. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками. Методологічні й теоретичні основи спеціальної педагогіки. Принципи спеціальної педагогіки. Методи дослідження у спеціальній педагогіці.

Тема 18. Історичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки.

Історичні аспекти розвитку спеціальної педагогіки в країнах Європи, Азії, Америки. Історія становлення спеціальної освіти в Україні. Сучасний стан розвитку спеціальної освіти в Україні. Впровадження інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами як вимога часу.

Змістовий модуль 10. Сучасні підходи до класифікації порушень психофізичного розвитку дітей та спеціальна освіта осіб з особливими освітніми потребами.

Тема 19. Педагогічна типологія дітей з особливими освітніми потребами.

Закономірності психофізичного розвитку дитини. Загальна характеристика критичних періодів розвитку. Сучасні підходи до проблеми періодизації розвитку дитини. Вікові показники та особливості нервово-психічного розвитку дитини. Причини виникнення порушень у розвитку дитини. Тератогенні фактори середовища. Шкідливий вплив важких

металів на організм дитини. Шкідливий вплив куріння, лікарських препаратів, алкоголю, наркотиків на організм дитини. Вплив віл-інфекції на організм дитини.

Сучасна педагогічна типологія дітей з особливими освітніми потребами. Варіанти дизонтогенезу за В. Лебединським. Діти з особливими освітніми потребами: медична модель, соціальна модель; категорії дітей з ООП; категорії особливих освітніх потреб (труднощів), рівні підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах (групах) закладів дошкільної та загальної середньої освіти.

Тема 20. Медичні та психолого-педагогічні аспекти організації розвитку, реабілітації, навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами.

Служба раннього втручання: завдання, принципи організації, технології. Освіта дітей з особливими освітніми потребами: сучасні тенденції, проблеми, перспективи. Система корекційного виховання у спеціальних закладах дошкільної освіти. Система корекційного навчання та виховання у спеціальних закладах середньої освіти. Сучасні тенденції інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти.

Змістовий модуль 11. Педагогічні системи спеціальної освіти: сурдопедагогіка – наука про навчання і виховання дітей з порушенням слуху.

Тема 21. Загальні основи сурдопедагогіки.

Предмет, завдання сурдопедагогіки. Зв'язок сурдопедагогіки з іншими науками. Історія розвитку поглядів на виховання та навчання дітей з порушеннями слуху. Вплив зниження слуху на загальний розвиток дітей. Педагогічна класифікація дітей з порушеннями слухової функції. Методи дослідження слухової функції (суб'єктивні та об'єктивні). Особливості розвитку осіб з порушеннями слухової функції.

Тема 2.2. Основи сурдодидактики.

Спеціальна освіта дітей з порушеннями слуху. Білінгвістичний підхід у сурдопедагогіці. Педагогічна система навчання дітей з порушеннями слуху на основі словесного мовлення. Верботональна система навчання дітей, що не чують. Засоби компенсації порушеного слуху. Спеціальні технічні засоби для дітей з порушеннями слуху. Професійна освіта й соціальна адаптація осіб з порушеним слухом. Кохлеарна імплантація в реабілітації осіб з порушенням слуху. Теорія та практика виховання дітей з порушеннями слухової функції.

Змістовий модуль 12. Педагогічні системи спеціальної освіти: тифлопедагогіка – наука про навчання та виховання дітей з порушенням зору.

Тема 23. Загальні питання тифлопедагогіки.

Тифлопедагогіка – як наука: об'єкт, предмет та завдання тифлопедагогіки. З історії тифлопедагогіки. Зв'язок тифлопедагогіки з іншими науками. Ступені порушення зору; причини й наслідки порушень зору. Організація допомоги дітям з порушеним зором в Україні. Допомога у системі охорони здоров'я, системи соціального захисту, в системі освіти.

Тема 24. Основи тифлодидактики.

Особливості розвитку осіб з порушеннями зорової функції. Процес, принципи та методи навчання в школах для дітей з порушеним зором. Підручники та засоби навчання дітей з порушеним зором. Тифлотехнічні засоби компенсації порушених функцій зорового аналізатора. Виховання дітей з порушеним зором. Професійне навчання, профорієнтація, професійна освіта й трудова діяльність осіб з порушеним зором.

Змістовий модуль 13. Педагогічні системи спеціальної освіти: психокрекційна педагогіка (олігофренопедагогіка) – наука про навчання та виховання дітей з порушенням інтелектуального розвитку.

Тема 25. Загальні основи олігофренопедагогіки.

Предмет, завдання та принципи, методи олігофренопедагогіки. Завдання спеціального дошкільного виховання та система спеціальних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Теорія освіти та навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Особливості фізичного та психічного розвитку дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Затримка психічного розвитку як педагогічна проблема (труднощі у навчанні). Загальна характеристика осіб із труднощами у навчанні. Форми затримки психічного розвитку у дітей. Особливості психічного розвитку дітей, які мають труднощі у навчанні. Особливості корекційно-компенсаторної роботи з дітьми, які мають труднощі у навчанні.

Тема 26. Система навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Освітньо-виховні заклади для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Корекційно-виховна спрямованість педагогічного процесу у спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Своєрідність процесу навчання, принципи, зміст, методи навчання та форми організації навчально-виховної і корекційної роботи у спеціальній школі для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку. Трудове виховання та професійно-трудова підготовка, фізичне та естетичне виховання учнів спеціальної школи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.

Змістовий модуль 14. Педагогічні системи спеціальної освіти: аутологія.

Тема 27. Загальна характеристика осіб з первазивними порушеннями.

Аутологія: визначення, предмет, об'єкт, мета, завдання, актуальні проблеми. Аутологія як міждисциплінарна галузь наукового знання і практики: внутрішньосистемні і міжсистемні зв'язки з іншими науками. Історія вивчення аутизму як самостійного порушення розвитку. Внесок українських вчених-дефектологів у світовий науковий простір дослідження проблеми РАС. Причини, мозкові механізми РАС: генетичні зміни, соціальні умови, порушення нейропсихологічних систем як фундаментальні причини аутичного розладу. Класифікація розладів аутистичного спектра.

Тема 28. Стратегії і тактики допомоги дітям з РАС.

Клінічні прояви аутизму, ознаки та симптоми порушення розвитку. Механізми порушення розвитку за аутичним типом. Скринінгові дослідження розладів за аутичним типом. Інтенсифікація корекції розвитку дітей з РАС як психолого-педагогічна проблема. Стратегії і тактики допомоги дітям з РАС. Сучасні підходи до корекції порушень аутичного спектра. Психолого-педагогічна корекція розладів аутичного спектра.

Змістовий модуль 15. Педагогічні системи спеціальної освіти: ортопедагогіка – наука про навчання та виховання дітей з порушенням опорно-рухового апарату .

Тема 29. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату. Історія ортопедагогіки. Визначення, причини, рухові та мовленнєві порушення при дитячому церебральному паралічі. Системний підхід до корекційно-педагогічної роботи при порушеннях опорно-рухового апарату. Профорієнтація дітей при порушеннях опорно-рухового апарату.

Тема 30. Спеціальна освіта осіб з гіперкінетичними розладами.

Загальна характеристика осіб з гіперкінетичними розладами. Визначення, причини, рухові та мовленнєві порушення при гіперкінетичних розладах. Профорієнтація осіб з гіперкінетичними розладами.

Змістовий модуль 16. Педагогічні системи спеціальної освіти: логопедагогіка – наука про навчання та виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Тема 31. Спеціальна освіта дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Загальна характеристика порушень мовлення Психолого-педагогічна характеристика дітей з мовленнєвими порушеннями. Основні види логопедичної допомоги дітям, які мають мовленнєві порушення. Спеціальні школи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення.

Тема 32. Спеціальна освіта осіб зі складними і множинними порушеннями розвитку.

Поняття про складне порушення розвитку. Характеристика складних і множинних порушень розвитку. Психолого-педагогічна характеристика та класифікація осіб зі складними і множинними порушеннями розвитку. Завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини зі складним порушеннями. Шляхи й способи організації спеціальної освіти для осіб зі складними порушеннями в розвитку.

Методи навчання:

Наочні методи:

– *Лекція з використанням мультимедійної презентації.* Цей метод передбачає передачу інформації під час лекції викладачем за допомогою мультимедійної презентації, яка може включати текст, зображення, відеофрагменти.

– *Мнемонічний метод.* Охоплює різні техніки та стратегії для полегшення запам'ятовування матеріалу. Це може бути складання інтелектуальних карт, визначення ключових слів або активне пригадування.

– *Конструювання.* Створення різних форм представлення інформації, таких як малюнок, схема чи таблиця, для кращого розуміння, аналізу та запам'ятовування матеріалу.

– *Моделювання.* Створення моделей або ланцюжків, які ілюструють концепції/явища для кращого їх усвідомлення.

Словесні методи:

– *Дискусія.* Обговорення питань та висловлення власних думок щодо певної теми чи проблеми, аргументація своєї точки зору, наведення прикладів.

– *Обговорення.* Аналіз та обговорення конкретного питання чи проблеми з метою досягнення глибшого розуміння теми або окремого питання.

– *Інтелектуальні розминки.* Проведення різноманітних завдань та активностей, спрямованих на розвиток когнітивних здібностей, комунікативних навичок.

– *Пояснення.* Активна участь викладача (здобувача у разі, якщо відбувається навчання одне одного) у поясненні матеріалу, викладанні ключових понять, ілюстрації прикладів та докладного роз'яснення складних або незрозумілих аспектів навчального матеріалу.

Практичні методи:

– *Робота в групах.* Спільне опрацювання завдань чи розробка плану проекту, що сприяє колективному навчанню та обміну думками.

– *Case-study.* Розбір конкретних ситуацій для аналізу та пошуку шляхів розв'язання проблеми.

– *Мозковий штурм.* Генерування ідей для розв'язання конкретної проблеми або завдання.

– *Рольова гра.* Виконання певної ролі та взаємодія в імітованій ситуації.

– *Метод вправ.* Розв'язання практичних завдань для закріплення, розширення та застосування набутих знань та навичок.

– *Метод індивідуальних навчальних проєктів* передбачає, що Ви самостійно обираєте тему для дослідження, проводите аналіз цієї теми шляхом вивчення матеріалів та інформації, а потім презентуєте результати Вашої роботи.

Політика курсу:

Безпека. Оскільки основним пріоритетом в умовах дії воєнного стану залишається Ваша безпека, будь ласка, у разі оголошення повітряної тривоги або ракетних ударів попередьте про це викладача, припиняйте заняття та переходьте в укриття. Якщо немає можливості спуститися в укриття (або його просто немає поблизу), то дотримуйтеся правила двох стін. За можливості повідомляйте про свій стан після завершення (лекційного або практичного) заняття.

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування Вами практичних занять. Ті, хто за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані впродовж тижня після пропуску за питаннями, визначеними планом заняття.

Академічна доброчесність, використання Chat GPT та професійна етика.

Усі письмові роботи, що виконуються Вами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою <https://textovod.com/unique> та Detect Gpt.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Chat GPT можна використовувати під час підготовки до практичних занять чи самосійної роботи тільки у тому разі, якщо це прописано в політиці до самого завдання. У інших випадках робота буде повернена Вам на доопрацювання.

Дедлайни. Дедлайни для здачі практичних завдань будуть вказані в розкладі курсу на платформі Moodle (<https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1482>). Прошу вас дотримуватися цих дедлайнів. Завдання, які подаються після встановленого терміну, можуть не бути прийнятні, якщо не було надано попереднього повідомлення про можливий зміщений дедлайн.

Комунікація. Базовою платформою для нашої взаємодії є Moodle (<https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=2667>). Окремо також створено Telegram-групу, яка призначена для нашої активної комунікації, обміну ідеями, зберігання та обговорення матеріалів і, звісно, підтримки одне одного в навчанні та житті. В ній Ви можете залишати свої запитання, ділитися корисними ресурсами та завжди бути в курсі всіх важливих подій та оголошень від мене та одногрупників. Не соромтеся активно брати участь у дискусіях та запитувати рекомендації. Разом нам буде легше досягти успіху в навчанні та забезпечити стабільність вашого розвитку!

Однак, цінуймо простір кожного. Тому Ваші особисті повідомлення приймаємо в Telegram до 20:00 щодня. З нашої сторони, обіцяємо відповідати на кожне повідомлення та теж дотримуватись встановленого правила.

Політика курсу може бути доповнена у разі якщо у Вас виникнуть пропозиції.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (комп'ютер); програмне або платформи/вебсервіси (Zoom, Moodle, ChatGPT, Canva, Jamboard, репозитарій та ін.); наочність (мультимедійні презентації, Jamboard).

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання протягом цієї дисципліни буде використовуватися з метою сприяння Вашому особистісно-професійному розвитку. Оцінки не повинні бути джерелом страху або негативних емоцій, а, навпаки, їх слід розглядати як стимул для подальших змін та засіб відстеження особистісно-професійного росту і розвитку. Ми обіцяємо, що оцінювання буде справедливим і відображатиме Ваші зусилля та досягнення під час вивчення цієї дисципліни.

1. Поточний контроль. Це можуть бути усні виступи або короткі відповіді на запитання (письмові/ усні), створення нотатків (ментальні карти, таблиці, малюнки, схеми); есе, розбір кейсів; тренінгові вправи та ігри, рефлексивний щоденник, перспективний план особистісно-професійного зростання.

Критерії оцінювання:

Під час оцінювання Ваших робіт та відповідей ми звертатимемо увагу на наступні аспекти:

- Рівень розуміння теми та вміння висловлювати свої ідеї, аргументувати їх.
- Здатність до систематизації інформації та створення структурованих матеріалів.
- Креативний підхід до створення цифрового контенту і навчальних матеріалів.
- Глибина аналізу кейсів та Ваша здатність інтегрувати знання з інших дисциплін для розв'язання поставлених професійних задач.
- Самооцінювання та взаємооцінювання відображають вашу здатність аналізувати власні досягнення та знаходити шляхи самовдосконалення.

2. Підсумковий контроль:

Формою підсумкового семестрового контролю у I семестрі є **залік**.

Бали розраховуються наступним чином:

одля здобувачів денної форми навчання: поточний контроль (10 бал.*8 модулів) + індивідуальне завдання (20 балів) = 100 балів

одля здобувачів заочної форми навчання: поточний контроль (завдання, які є обов'язковими (див. табл. «Теми практичних (семінарських) занять») для виконання на практичних заняттях (max=40 бал.) + індивідуальне завдання (60 балів) = 100 балів

Формою підсумкового семестрового контролю у II семестрі є **екзамен**.

Мінімальний прохідний бал допущення до екзамену 25.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен – 50 балів.

При цьому можливі **два варіанти** його складання:

1) в усній формі за білетами у кількості 30 варіантів. Кожний варіант білета включає по три питання: перше та друге – передбачають перевірку засвоєних теоретичних положень, що вимагає від здобувачів вищої освіти глибоких, міцних і усвідомлених знань; третє питання має практичну спрямованість і є перевіркою сформованості результатів навчання, слугує показником професійних умінь доцільного використання навчально-методичного матеріалу;

Критеріями оцінювання на екзамені є:

Бали	Критерії оцінювання
	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.

40 – 50	Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.

2) у письмовій формі: передбачено 30 тестових завдань закритого типу різного ступеня складності, кожне з яких оцінюється 1-2 балами, а також одне завдання відкритого типу, що має практичну спрямованість й оцінюється 15 балами.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали за виконане ІНДЗ та бали, набрані під час екзамену. За підсумками навчання здобувач вищої освіти може отримати 100 балів.

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах оцінкам за шкалою ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка шкалою ЄКТС для всіх видів підсумкового контролю
90-100	A
78-89	B
65-77	C
50-64	D
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені результати оцінювання:

90 – 100 балів «А» – здобувач вищої освіти виявляє особливі здібності, вміє самостійно здобувати знання, знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументувати відповіді, самостійно розкривати власні обдарування і нахили;

78 – 89 балів «В» – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;

65 – 77 балів «С» – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;

58 – 64 бали «D» – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;

50 – 57 бали «E» – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);

35 – 49 балів «FX» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

1 – 34 бали «F» – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів і потребує повторного вивчення курсу навчальної дисципліни.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна

1. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.

2. Бондар В. В., Синьов В. М. (ред.) Дефектологічний словник: навчальний посібник. Київ: МП Леся, 2018. 528 с.

3. Бондар В. В., Синьов В. М. (ред.) Дефектологічний словник: навчальний посібник. Київ: МП Леся, 2018. 528 с.

4. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник. (за ред. І. В. Мартиненко, М. К. Шеремет). Київ: ДІА, 2019. 148 с.

5. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навчальний посібник для студентів спец. «Дошкільна освіта». Київ: Кондор, 2016. 320 с.

6. Колишкін О.В. Корекційна освіта. Вступ до спеціальності: навчальний посібник для студентів. Суми: Університетська книга, 2016. 168 с.

7. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки: навчальний посібник. (за ред. Ю. Д. Бойчука). Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 338 с.

8. Пахомова Н.Г. Актуальні проблеми спеціальної освіти: навч. посіб. Полтава: АСМІ, 2018. 329 с.

9. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією: навч. посібник для студ. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с.

10. Спеціальна педагогіка: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. (О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін.). Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. 364 с.

11. Спеціальна педагогіка з історією логопедії: навчально-методичний посібник (укл. О. В. Чепка). Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. 103 с.

12. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина І. (І. В. Середа, В. А. Кисличенко). Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 164 с. Посилання

13. Шеремет М.К., Базима Н.В. Розвиток мовленнєвої активності дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку: навч.-метод. посібник. Київ: ДІА, 2017. 192 с.
14. Bazyma N., Fihol N., Malyna O., Serheieva V., Lopatina H., Koropatova O. Psychological-Pedagogical Components of the Children's Speech Environment With Autistic Disorders of Senior Preschool Age. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 14(1Sup1), 2022, 258–274.
15. Lyndina, Y., Martynyuk, Z., Tovstohan, V., Babichenko, A., Mytsyk, H., & Samoilenko, I. Psychological and Pedagogical Technologies in Working with Children with Special Educational Needs: Neuropedagogical Aspect. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2023. 14(1). P. 302–318.
16. Vorotyntseva O., Pozniak O., Voitenko A., Lopatina H., Huz I., Husieva T. The Preparation of Specialists for the Realization of Individual Education Path of Children with Special Educational Needs: Neuropedagogical Aspects. *BRAIN. Broad Research In Artificial Intelligence And Neuroscience*. 2022. 13(2). P. 97–112.

Додаткова

1. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навчальний посібник для студентів спец. «Дошкільна освіта» К.: Кондор, 2016. 320 с.
2. Колупасва А.А. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупасва, О.М. Таранченко. К.: «АТОПОЛ», 2010. 96 с.
3. Колупасва А.А. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: [навч.-метод. посіб.] / А.А. Колупасва, Л.О. Савчук. К.: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 273 с.
4. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкільця : у 3-х частинах : ч. 3 : навчальний посібник. Київ : Слово, 2016. 376 с.
5. Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: [поради батькам] / Тамара Василівна Сак. К.: Літера ЛТД, 2008. 144 с.
6. Тельчарова О. П. Педагогіка раннього дитинства : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во Іванченка І. С, 2017. 229 с.
7. Рацул А. Б. Педагогіка: інформаційний виклад : навчальний посібник. Київ : Слово, 2016. 344 с.
8. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки : навчальний посібник. Харків : Діса плюс, 2015. 354 с.
9. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навчальний посібник для студентів педагогіка спеціальностей. Київ : Кондор, 2016. 390 с.
10. Шевців, З.М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 248 с.
11. Потамошніва О.М., Ревуцька О.В. Проблеми спілкування незрячої дитини в умовах інклюзивного простору. *Сучасний світ незрячих: матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції*, м. Луцьк, 24-26 вересня 2019 р. Луцьк, 2019. С. 125–127.
12. Ревуцька О.В., Литвиченко Д.С., Лазаренко В.О., Черних Л.В. Активне навчання як педагогічна підтримка дітей із порушенням зору. *Proceedings of the International Conference «RECENT ADVANCES IN SCIENCE»* (FEBRUARY 15-16, 2023, BOSTON, USA). LIU. 2023. P. 18–25. URL: <https://drive.google.com/file/d/1mPu6h3f36wGZtjCtH5rJNKyepbJBepUv/view>
13. Ревуцька О.В. Пархоменко М.В. Інноваційний потенціал здоров'язбережувальних педагогічних технологій в спеціальній освіті. *Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науковопрактичної конференції «Формування життєвої компетентності*

осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти» / За загальною редакцією Ю. Д. Бойчука. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С.186–191. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/10567>

14. Ревуцька О.В. Литвиченко Д.С. Європейська практика застосування комплексної допомоги особам з розладами аутистичного спектру. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми науки, освіти і суспільства: досвід та перспективи», 22 лютого 2023 р., м. Дрогобич. С. 67–68.

15. Lyndina Y., Revutska O. Advice on communication with children of pre-school age with the autism spectrum disorders. *Proceedings of the II International Education Forum «Best Educational Practices: Ukraine, Europe, World»*, January 24, 2021, Association for Promotion of Education and Science Globalization SPACETIME, Kyiv, Ukraine, p. 324–330.

16. Pidubna O., Maksymchuk A., Lytvychenko D., Revutska O., Moskalenko M., Sopina O. Implementing Neuropedagogical Innovation in Schools: From Theory to Practice. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2023. №14(2). P. 37-58. <https://doi.org/10.18662/brain/14.2/443>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека БДПУ. Доступно: <http://edu.bdpu.org>
2. Волкова Н. П. Педагогіка. Доступно: <https://cutt.ly/Uwy90CUM>
3. Зайченко І. В. Педагогіка. Доступно: <https://cutt.ly/PCF0L0Q>
4. МОН. Доступно: <https://mon.gov.ua/ua>
5. Чайка В. М. Основи дидактики. Доступно: <https://cutt.ly/aCF9m4v>